

Motie echte minima

Op 3 april is een motie van Rudolf de Korte aangenomen over de koopkrachttoeslag voor de „echte" minima.

Deze motie houdt in, dat naast de koopkrachttoeslag voor de minima in het algemeen er ook een toeslag moet komen voor hen, die meerdere jaren achtereen slechts het minimum-inkomen ontvangen.

De Kameruitspraak betekent dus voor de eenjarige echte minima een behoud van koopkracht en voor de meerjarige echte minima een extra toeslag.

De motivering voor deze extra toeslag is gelegen in het feit dat de meerjarige echte minima veelal in de grootste problemen zitten. Als ze al spaarcentjes hadden, zijn ze die inmiddels al kwijt.

Een en ander betekent dat de Regering het beschikbare budget voor de koopkrachttoeslag voor 1985 zal moeten uitbreiden van 300 miljoen naar ± 500 miljoen wil aan deze motie uitvoering kunnen worden gegeven.

Zie ook VVD-Expresse nr. 32, pag. 1.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Nederlandse veehouder grote verliezer

Nu de Europese Landbouwrraad overeenstemming heeft bereikt is de basis voor een verdere ontwikkeling van Europa gelegd. De open markt is behouden gebleven.

Dit is met name voor de Nederlandse landbouw als grote exporteur van veel belang.

Voor het eerst sinds het ontstaan van de Gemeenschap is geen prijsverhoging van enige betekenis toegepast. Samen met de invoering van de superheffing zal het voedselpakket in prijs dalen. Hiermee levert de landbouw wederom een indrukwekkende bijdrage aan het herstel van de economie. Immers, lagere kosten van het voedselpakket kunnen een lagere inflatie bewerkstelligen, terwijl een lage inflatie de concurrentiepositie positief beïnvloedt. Samengevat moet men constateren dat de consument als overwinnaar uit het landbouwberaad is gekomen.

Met name de Nederlandse veehouder betaalt hiervoor het gelag.

Immers, naast het inleveren van de prijsindex, zoals de gehele landbouw doet, is er ook nog een produktiekorting van 7% op jaarbasis middels de superheffing.

Daarnaast dreigt aantasting van de concurrentiepositie omdat sommige andere landen in hun ontwikkeling kunnen doorgaan. De VVD-fractie neemt aan, dat de meerkosten, welke uit de overeenkomst voortvloeien geen wezenlijke belemmeringen meer zullen oproepen.

Beheersing van de kosten in de veehouderij is nu actueler dan ooit.

Dit is een eerste verantwoordelijkheid van de ondernemer, daarnaast dient ook de overheid in deze voorwaardenscheppend te werken, dit mede gelet op de in de Kamer aanvaarde motie Blauw-Waalkens.

Het mag niet zo zijn, dat de Nederlandse veehouder extra gedupeerd wordt, ten gunste van de instandhouding van de Europese Gemeenschap.

De VVD-fractie is van mening, dat maatregelen in de lastenverlichtende sfeer nodig zijn.

Hierbij valt te denken aan een tijdelijke specifieke lastenverlichtingsmaatregel, welke ten doel heeft de veehouderij in haar inkomenspositie zo goed mogelijk door deze moeilijke periode te loodsen. De financiering van een mogelijke maatregel zou eventueel gevonden kunnen worden door middel van gedeeltelijke doorberekening van het onverwacht tot stand gekomen consumenten voordeel.

(Voor nadere informatie: P.M. Blauw, tel. 070-614911, tst. 2116.)

Decentralisatieplan

Het zit fout met het decentralisatiebeleid, in de ogen van de VVD-fractie. Het duurt lang. De eerste decentralisatienota van minister Hans Wiegel kwam in 1980 uit en pas nu wijdde de Tweede Kamer een debat aan de laatste versie van minister Koos Rietkerk. Erger is, dat er in het decentralisatiebeleid sprake is van een trendbreuk. Waar het decentralisatieplan (versie 1983) de bewijslast nog bij de departementen legde, spreekt de zogenaamde brief over de vervolgaanpak van het decentralisatiebeleid (10 januari 1984) alleen nog over decentralisatie op reële knelpunten. De woordvoerder van de VVD-fractie Jan Kees Wiebenga, oefende hierop ernstige kritiek uit. Van het streven naar een ruime decentralisatie met als doel de overbelaste rijksoverheid te ontlasten, blijft zo maar weinig over, zo zei hij. De decentralisatie lijkt in wezen geen grote operatie meer.

De VVD-fractie blijft op het standpunt staan, dat decentralisatie over de hele linie uitgangspunt moet zijn, tenzij er sprake is van contra-indicaties (bijvoorbeeld: de schaal van het verzorgingsgebied is duidelijk nationaal, of het financieringssysteem). Decentralisatie is en blijft nodig. Als er ergens nog integraal bestuur mogelijk is, dan is dat bij provincie en gemeente. Ook uit democratisch oogpunt pleit veel voor het uitvoeren van taken op een laag overheidsniveau, dicht bij de samenleving.

Het is overduidelijk geworden, dat vooral de rijksoverheid uit haar voegen is gegroeid. De bureaucratie werkt niet goed meer, maar roept ook weerstanden op uit de samenleving. Voor de VVD is daarom het saneren van de overheid, naast het saneren van de economie een hoofdtaak van dit kabinet. Daarom hecht zij zo aan het welslagen van de zes grote operaties (heroverweging, privatisering, perso-

neelsvermindering, deregulering, reorganisatie rijksdienst en decentralisatie), die met elkaar samenhangen.

De decentralisatie-operatie faalt, omdat de werkelijke decentralisatiebeslissingen moeten worden genomen op de vakdepartementen. En daar hebben overwegingen van politieke aard (zoals: rechtsgelijkheid, druk van belangengroepen, werkgelegenheid van ambtenaren) de overhand boven overwegingen van bestuurlijke aard (zoals: decentralisatie en deregulering). Er is kortom tegenwerking op ambtelijk en op politiek niveau. De overredingsstrategie, die Binnenlandse Zaken daar tot nu toe tegenover stelde, werkt niet. Het overhevelen van taken is immers een machtsproces.

Dat houdt in, dat decentralisatie pas écht lukt, als de machtsbasis van de voorstanders wordt uitgebreid.

Maatregelen

Ter oplossing van dit kernprobleem diende Jan Kees Wiebenga een motie in om de bevoegdheden van de minister van Binnenlandse Zaken als coördinerend minister voor het decentralisatiebeleid te versterken. Hij noemde daarbij de mogelijkheid van een vetorecht, een bezwaarrecht of een aanwijzingsbevoegdheid.

Betreffende het financiële aspect stond de VVD-fractie erop, dat het „boter-bij-de-vis-beginsel" (geld mee bij de taakoverheveling) ook wordt waargemaakt. Hij pleitte voor een rijksdecentralisatiebudget, waarmee de minister van Binnenlandse Zaken interdepartementaal kan schuiven. Decentralisatie gaat gepaard met vermindering van rijksambtenaren. Deze vermindering dient bovenop de 2%-operatie te worden ingeboekt. Een goede begeleiding van het personeel is uiteraard belangrijk, zo stelde hij.

Op een aantal punten drong de woordvoerder aan op een krachtiger beleid. Hij diende – bij wijze van politiek signaal al in eerste instantie – moties in om vóór 1 januari 1985 een begin te maken met het planmatig aanpakken van de 133 geconcentreerde rijksdiensten, en het planmatig verminderen van de meer dan duizend (1000!) circulaires per jaar.

Ten aanzien van de gemeentelijke herindeling vroeg hij minister Rietkerk, hoe een mager decentralisatiebeleid is te rijmen met een krachtig herindelingsbeleid.

Tenslotte sprak hij de hoop uit, dat de regering haar beleid zal bijstellen.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

Bodemverontreiniging woonwijken

De bodemverontreinigingsproblematiek op diverse plaatsen in Nederland is indringend, complex, en bedrevend; maar tegelijkertijd een brede spiegel voor de toekomst van de gehele Nederlandse samenleving. De mindere aandacht in het verleden voor milieubelangen levert ons helaas een buitengewoon vervelende erfenis op in menselijk, financieel, technisch en bestuurlijk opzicht.

Lekkerkerk, Hengelo, Stadskanaal, Dordrecht en Gouderak zijn enkele trieste voorbeelden.

De hamvraag was: welke lering voor de toekomst trekken wij uit deze gebeurtenissen, en hoe moet op de huidige concrete situaties worden gereageerd.

Die reactie behoeft niet persé in te houden: een volledige betutteling van burgers en overheid, bijvoorbeeld via te complexe regelgeving. En ook niet: té gemakkelijk naar de financiële Rijksruif verwijzen. Van zeer groot belang is óók het verder versterken van het verantwoordelijkheids-

gevoel van burger en bedrijven voor ons milieu. De Minister was het hier mee eens.

De Minister gaf eerlijk toe dat door „bestuurlijke coördinatieproblemen" en ten gevolge van „overleg met betrokkenen", vertraging in de besluitvorming en noodzakelijke actie was ontstaan, hetgeen natuurlijk niet bevorderlijk was voor het wegwerken van gevoelens van onrust en onbehagen. De VVD-woordvoerder Jan te Veldhuis vroeg dan ook, met alle begrip voor de onervarenheid bij het werken met de nieuwe Interimwet Bodemsanering, of de psychische aspecten toch niet wat beter in te schatten en in de hand te houden waren geweest. Daarbij mede gelet op eerdere ervaringen met Lekkerkerk. Was er genoeg gedaan aan public-relations in het algemeen, en naar de media in het bijzonder, om onnodige onrust de kop in te drukken?

Volgens de VVD-fractie moest, naast alle technische, financiële, bestuurlijke en juridische problemen, hoge prioriteit worden gegeven aan het in goede banen leiden van begrijpelijke emoties: de overheid zou hiertoe het voortouw moeten nemen, mede gelet op haar verantwoordelijkheid.

De Minister achtte echter de gemeenten en provincies primair verantwoordelijk, waarbij het Rijk eventueel achtergrond-steun zou kunnen verlenen.

De Minister legde de Kamer in december 1983 een regeling voor eigenaar-bewoners voor, ter uitvoering van de motie Braams-Oomen. Op basis van deze regeling worden eigenaar-bewoners in gelijke positie gebracht met huurders. In verband met de onverkoopbaarheid van woningen of de onmogelijkheid om een nieuwe hypotheek te kunnen krijgen, lagen hier grote problemen. De Minister deelde mede dat deze regeling in de praktijk gelukkig zeer goed werkte.

De Minister erkende de wens van bewoners-huurders om de vervuilde wijk te mogen verlaten, ook wanneer dit om strikt milieuhygiënische redenen niet nodig is.

De Minister achtte echter ook hier de gemeenten primair verantwoordelijk. Daarnaast had de Minister oog voor de financiële problemen, waarvoor huurders zich na gedwongen verhuizingen kunnen zien gesteld. Voorshands zag hij echter nauwelijks mogelijkheden om van het vergoedingensysteem op grond van de Onteigeningswet af te wijken.

De VVD-woordvoerder had de indruk dat deze problemen nog niet in zijn totaliteit zijn bestudeerd. Wat zouden de eventuele financiële consequenties kunnen zijn van een stelsel van vrije woonkeuze, ook al ligt hier een eerste verantwoordelijkheid voor gemeenten? Als het waar was dat in bepaalde gevallen tot in lengte van jaren een blijvende netto inkomensdaling van 10 – 15% plaatsvond ten gevolge van de hogere huurkosten van de nieuwe woning, lag hier dan geen gemeenschapstaak om te bezien of eventuele aanvullende regelingen opportuun waren, gelet ook op het verplichte karakter van verhuizing? Bijvoorbeeld: het van toepassing verklaren van de huurgewenningsbijdrageregeling; het actualiseren en concretiseren van bedragen voor verhuizing; bijvoorbeeld 3× de huurwaarde van de oude woning, of 2× de nieuwe huurprijs; dan wel gewoon een vast, wat hoger bedrag dan nu; bijvoorbeeld een minimum bedrag van f 10.000,- of f 11.000,-.

Een hiermee samenhangende vraag was, voor wiens rekening de financiële consequenties dan zouden moeten komen: Rijk, provincie, gemeente; of 2 van hun, of alle 3 tesamen? Is namelijk een provinciaal bestuur ook niet mede benaderbaar als zij vroeger vergunningverlenende en „controleerende" overheid was in plaats van niet alleen Rijk en gemeente? Onze woordvoerder achtte volstrekte duidelijkheid van groot belang voor de betrokkenen. Het gaat namelijk óók om een rechtvaardigheidsvraag: een psycho-sociale

zaak, naast de kille cijfers. Ook voor „de" overheid/gemeenschap ligt hier een historische verantwoordelijkheid ten opzichte van de verplichte, doorgaans onschuldige verhuizers. Waar nodig, in gezamenlijk financieel verband met lagere overheden.

Zoals gezegd, verwees de Minister primair naar de Onteigeningswet. Hij was echter bereid hierover opnieuw te discussiëren na het regeringsstandpunt over het evaluatierapport inzake de Interimwet Bodemsanering.

De VVD-woordvoerder erkende dat er nog vele vraagpunten bleven bestaan, zoals:

- Wat wordt gedaan aan schades, die de middenstand lijdt ten gevolge van wegtrekkende cliëntèle?
- Wat is de houding ten opzichte van mensen, die net náást de grens van een verontreinigde wijk wonen?
- Hebben we ook in dit soort „randgevallen" wel voldoende zicht en greep op de situatie?

Ook hierover zal nader worden gediscussieerd bij de Evaluatie van de Interimwet Bodemsanering

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

Bouwbeleid, beddenreductie en budgettering Gezondheidszorg

De in het Regeerakkoord afgesproken bezuinigingen in de Volksgezondheid bedragen: 1,3 mld in 1984, 2,3 mld in 1985 en 3,4 mld in 1986. Zoals bekend heten de instrumenten om tot die bezuinigingen te komen: herallocatie van middelen (verschuiving 2e naar 1e lijn), stelselwijziging ziektekosten, instellen bouwplafond, beddenreductie en budgettering.

Tijdens het debat over deze laatste drie instrumenten (bezuiniging in 1984 reeds f 860 mln) heeft de VVD-fractie nadrukkelijk gesteld, dat de ingrijpende operatie (8000 bedden minder in 1990, instellen bouwplafond en strikte budgettering naar zowel sector als instelling) slechts kans van slagen heeft indien de definitieve besluitvorming binnen de door het Rijk vastgestelde financiële kaders kunnen plaatsvinden op provinciaal niveau. Consequentie van die principiële stellingname is dat de VVD-fractie zich niet kan noch wil mengen in de discussies over de beddenreductie per ziekenhuis of per regio. De besluitvorming daarover dient te geschieden door Provinciale Staten en G.S.

Beddenreductie en bouwbeleid

De VVD bepleitte: a) meer duidelijkheid naar de provincies toe ten aanzien van de gedifferentieerde verdeelsleutel van het beschikbare bouwbudget, b) een autonome prioriteitsstelling van de provincies en (dus) slechts een marginale toetsing van de provinciale plannen door de rijksoverheid en c) een beperkte verruiming van het bouwplafond voor die projecten die binnen het kader van de overeengekomen beddenreductie leiden tot een zó aanzienlijke exploitatiekostenverlaging dat de investering „zichzelf ruimschoots terug verdient".

De VVD vroeg aandacht voor de relatie tussen de provinciale plannen en de planningsbevoegdheid van de grote steden. Naar de mening van de VVD-fractie dienen de grote steden wél een apart bouwbudget te hebben voor eigen flexibel beleid, maar dient dat beleid de provinciale plannen niet te doorkruisen.

Tevens pleitte de VVD voor een soepeler beleid ten aanzien van „boven regionale bedden" (bijvoorbeeld ten

behoefte van hartchirurgie etc.). De VVD-woordvoester opperde de suggestie deze landelijke bedden niet te betrekken bij de provinciale beddenreductie maar veeleer „landelijk" om te slaan. De staatssecretaris is daar vooralsnog niet toe bereid.

Budgettering

De VVD-fractie sprak zich uit voor een verregaande budgettering, zowel op macroniveau als versleuteling naar provinciale en regionale budgetten, zowel per sector als per instelling, die gepaard moet gaan met zo min mogelijk gedetailleerde regelgeving op Rijksniveau, opdat de beoogde bezuinigingen óók ten dienste staan aan decentralisatie, deregulering en flexibel beleid.

Ten aanzien de beheersbaarheid van kosten in de intramurale sector sprak de VVD vertrouwen uit in het voorgestelde systeem van degressieve tarieven voor specialisten als een van de mogelijkheden voor productiebeperking, instroom nieuwe specialisten en welslagen instellingsbudgettering. Weinig waardering hadden wij voor het hernieuwde pleidooi van de PvdA en het CDA voor een verplicht opleggen van dienstverbanden. De staatssecretaris zit voorlopig op de VVD lijn.

(Voor nadere informatie: mevr. E. Terpstra, tel. 070-614911, tst. 2118.)

Eerste Kamer

Ontwikkelingssamenwerking

Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer van de begroting van ontwikkelingssamenwerking bracht de VVD een aantal algemene uitgangspunten naar voren.

In de eerste plaats moet men vaststellen, dat de bevolkingsgroei in de ontwikkelingslanden nog steeds explosief is. Dit gaat gepaard met zware aanslagen op het milieu en op grondstoffen. Bovendien werkt de sterke bevolkingsgroei een aantal negatieve ontwikkelingen in de hand: razendsnelle urbanisatie, sociale spanningen en politieke conflicten. Aandacht voor het bevolkingsvraagstuk dient dan ook een absolute randvoorwaarde te zijn voor ontwikkelingssamenwerking.

Tegen deze achtergrond hecht de VVD Eerste Kamer-fractie veel waarde aan het werk van een aantal multilaterale organisaties, zoals bijvoorbeeld UNICEF. De VVD uitte teleurstelling over de korting op de Nederlandse bijdrage aan deze organisaties, die dit jaar in de begroting voorzien was.

Niettemin blijft Nederland relatief gezien veel bijdragen. Daarom verdient ook de Nederlandse presentie in deze multilaterale organisaties de aandacht. De mogelijkheden, die daar voor Nederland liggen voor het leveren van goederen en diensten moeten meer worden benut.

Natuurlijk werd ook de bilaterale hulp in beeld gebracht. De VVD juicht een concentratie zowel wat landen betreft als wat activiteiten betreft, toe. De aandacht werd nog eens gevestigd op de Nederlandse mogelijkheden voor het leveren van goederen en diensten.

Ontwikkelingssamenwerking speelt een grote rol in het buitenlands beleid. Dat geldt voor ieder land, maar de wijze waarop dit tot uiting komt verschilt nogal. In Nederland spelen ideële drijfveren een grote rol. Dat mag er echter niet toe leiden, dat wij onze belangen geheel uit het oog verliezen.

Deze begroting was de eerste eigen begroting van Minister Eegje Schoo. Het is duidelijk, dat enkele zwaartepunten veranderd zijn. Het exporteren van onze verzorgingsstaat en het trachten een groot deel van de wereld te omvatten, zullen moeten wijken voor een nuchtere aanpak.

De algemene doelstelling blijft armoedebestrijding en verzelfstandiging, maar onze aandacht zal meer geconcentreerd worden op landen en activiteiten.

Over het algemeen kan worden geconstateerd, dat het beleid van de minister in grote mate overeenstemt met de naar voren gebrachte opvattingen van de VVD-fractie.

(Voor nadere informatie: dr. B. Hofman, tel. 03438-13788.)

Uit het Europees parlement: Europa en economisch herstel

Het Europees parlement heeft in een resolutie een aantal voorstellen geformuleerd met betrekking tot het economisch herstel.

De voorstellen gaan met name over de interne EG-markt, de kapitaalmarkt, de monetaire en de douane-unie. Concrete voorstellen uit de resolutie:

- 20 miljard ECU (= ongeveer 50 miljard gulden) moet worden geïnvesteerd in geavanceerde technologie, in midden- en kleinbedrijf en in de Europese infrastructuur.
- Vermindering van de begrotingstekorten en streefcijfer voor de inflatie binnen de EG als geheel is lager dan 4%.
- Inkomensmatiging moet voortgaan, arbeidstijdverkortings mag niet de produktiekosten verhogen.
- Inkomensmatiging is slechts dan acceptabel, indien her-scholing en verbeterd technisch onderwijs wordt gerealiseerd.

Er werden drie liberale amendementen aangenomen:

- Ter verbetering van de coördinatie van de economische politiek in de lidstaten wordt een statistisch model ontwikkeld, onder andere gebaseerd op concurrentievrijheid. Lidstaten die te veel afwijken kunnen dan een „waarschuwing” krijgen.
- Er dient een sociaal accoord te komen, zodat alle beroepsgroepen bijdragen aan het herstel.
- Nationale en Europese deregulering.

(Voor nadere informatie: mr. H. Nord, tel. 09352-54001.)

Mededelingen Europanifestatie 14 april afgelast

Het dagelijks bestuur heeft in overleg met Hans Nord besloten de Europanifestatie die op 14 april zou worden gehouden in de Flevohof af te gelasten.

Te weinig VVD-leden hadden zich aangemeld bij het algemeen secretariaat. Een grote opkomst was noodzakelijk om deze Europadag tot een succes te maken en de kosten te rechtvaardigen.

Degenen die zich aangemeld hebben voor deze bijeenkomst ontvangen nog nader bericht. Het inschrijfgeld wordt zo spoedig mogelijk teruggestort.

De campagnematerialen en informatie worden nu direct toegezonden aan de betrokkenen.

Wilt u binnen uw afdeling, ondercentrale en kamer-

centrale aan de leden doorgeven dat deze Europanifestatie van 14 april geen doorgang kan vinden!

In Vrijheid en Democratie treft u meer informatie aan.

Aan de abonnees,

Een dezer dagen valt bij een aantal abonnees een brief in de bus met het verzoek alsnog het abonnementsgeld voor de VVD-Expresse over te maken.

Wij willen degenen die nog niet betaald hebben met klem verzoeken dit alsnog te doen.

De reacties op de VVD-Expresse zijn tot nu toe erg positief. Juist de snelheid, actualiteit en compactheid worden bijzonder gewaardeerd door de abonnees.

Ook de rapporten van de prof. mr. B.M. Teldersstichting worden door veel abonnees aangevraagd.

Wij hebben uw abonnementsgeld echter hard nodig om deze service goed te kunnen verlenen. Wij rekenen op uw medewerking!

De redactie

Rapport prof. mr. B.M. Teldersstichting

In de VVD-Expresse nummers 33, 34 en 35 hebben aanvraagbonnen gestaan voor rapport nr. 51 van de prof. mr. B.M. Teldersstichting getiteld Jeugdwerkloosheid.

Dit rapport zal rond 15 mei verstuurd worden aan degenen die het betreffende rapport aangevraagd hebben!

De drukker zal de eerste exemplaren rechtstreeks bij de VVD afleveren waarna wij tot de verzending kunnen overgaan.